

WELKOM IN HET KLUISBOS

vuursalamander

WELKOM

Het Kluisbos is 300 hectare groot. Het grootste deel, ongeveer 200 hectare, ligt in Vlaanderen en wordt beheerd door het Agentschap voor Natuur en Bos samen met de gemeente Kluisbergen. Het overige deel ligt in Wallonië. Het Kluisbos is net zoals vele andere bossen in de Vlaamse Ardennen een overblijfsel van onze uitgestrekte, historische wouden en herbergt de kenmerkende wilde fauna en flora van het Vlaams Heuvelland. Typisch aan het Kluisbos zijn de sterke hellingen en prachtige uitzichten vanaf de beboste heuvelrug. Het domein maakt deel uit van een netwerk van Europees beschermde natuur, het Natura 2000-netwerk. Dit zijn gebieden die op ecologisch vlak zeer waardevol en belangrijk zijn. De kwetsbare fauna en flora verdienen hier nog extra bescherming.

BEHEER

De meeste bomen zijn aangeplant na de Eerste Wereldoorlog als antwoord op een grote kaalslag. Vooral beuk, maar ook andere soorten zoals eik, esdoorn, berk, tamme kastanje, populier, grove en zwarte den. Op veel plaatsen verhinderen het dichte bladerdek en de intensieve betreding voor elke vorm van ondergroei.

Met een doordacht bosbeheerplan wil het Agentschap voor Natuur en Bos het eerder monotone karakter van het Kluisbos doorbreken. Gerichte kappingen creëren open plekken in het dikke, zonnewerende bladerdak en geven andere soorten de kans om zich te ontwikkelen. Het resultaat is een gevarieerde en ecologisch waardevolle fauna en flora.

BOSRESERVAAT

Een deel van het Kluisbos is voorbehouden voor de natuur. Omgewaaiden bomen blijven liggen en vormen zo een schuilplek voor heel wat insecten. Die vormen op hun beurt een lekkernij voor de vele vogels in het bos zoals de glanskop, kuifmees, zwarte mees, goudhaantje, grauwe vliegenvanger en bosuil. Bronbeken en enkele poelen vormen een trekpleister voor vele dieren zoals de vuursalamander, onze grootste inheemse salamander met een uniek helgeel vlekkenpatroon.

RECREATIEF EN SPORTIEF AANBOD

In het Kluisbos liggen drie speelzones. Eén daarvan werd volledig ingericht door het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen. Verder kan je uitleven op de 20 km wandel-, 14 km mountainbike- en 8 km ruiterspaden. Deze bewegwijzerde routes in Vlaanderen sluiten naadloos aan op de routes in Wallonië. Over de taalgrens lopen dwars door het bos ook twee Waalse ruiterspaden. De vier parkings 'Kastanjehof', 'Oude Zandgroeve', 'Boswachtershuisje' en 'Sport- en recreatieoord' bieden plaats aan wagens en bussen.

PREHISTORISCHE BEGRAAFPLAATSEN

Op de hoogste punten van de Kluisberg en de Muziekberg zijn nog een klein aantal tumuli of prehistorische begraafplaatsen bewaard gebleven. Ze hebben een belangrijke archeologische waarde en maken deel uit van ons cultureel erfgoed. Om de tumulus van de Kluisberg te beschermen, kan hij enkel onder begeleiding van het Agentschap voor Natuur en Bos worden bezocht. Over de historische elementen werd een aparte folder gemaakt. Deze folder 'Historische wandelroute' is te verkrijgen bij de Dienst voor Toerisme van de gemeente, bij de meeste horecazaken en kan gedownload worden op www.kluisbergen.be.

DE TOREN

De Toren staat op Waals grondgebied, op het hoogste punt van het Kluisbos (141 meter). Hij is gebouwd uit baksteen en dateert uit de eerste helft van de 19de eeuw. De Toren deed wellicht dienst als uitkijktoren ten tijde van Napoleon. Daarnaast is hij al meer dan 100 jaar een toeristische attractie. Van hieruit kon je genieten van een schitterend panorama.

DE LIEFDESBRON: EEUWIGE LIEFDE

Tijdens warme zomerdagen is de Liefdesbron, in de schaduw van het bos, een aangenaam en koel plekje om even te verpozen met je geliefde. De bron is één van de vele zones in het bos waar het grondwater, gefilterd door de zandlagen, op de onderliggende klei botst en zich dan een weg bovengronds zoekt. Het bewegende en heldere water maakt duidelijk dat de bron zelfs tijdens de warmste zomers nooit droogvalt. Eeuwige liefde...

Vanuit de bronnen en kwelplekken ontstaan vaak snelstromende, zuurstofrijke en heldere bronbeekjes die in smalle ravijntjes langs de hellingen van het Kluisbos slingeren. In deze smalle valleien ontwikkelt zich een bijzondere bosgemeenschap, het essenbronbos. Kenmerkend voor dergelijke bosjes zijn elzen, essen en struiken zoals hazelaar, Gelderse roos en gewone vogelkers. In het voorjaar tref je er een rijke en mooie flora aan. Het snelstromende water wordt bevolkt door een grote diversiteit aan ongewervelde dieren: vlokreeftjes, pissebedden, muggenlarven en de gewone bronlibel komen hier voor. Beekbegeleidend bos is erg schaars geworden in Europa.

DUURZAAM BOSBEHEER

Het Kluisbos heeft een uitgebreid bosbeheerplan dat tot stand kwam met de inspraak van heel wat betrokkenen. Modern multifunctioneel bosbeheer houdt in belangrijke mate rekening met ecologie, economie en recreatie.

Het Agentschap voor Natuur en Bos stimuleert en promoot verantwoord bosbeheer. In 2009 kreeg ondermeer het Kluisbos een FSC-certificaat. Het FSC-label is een internationaal keurmerk voor verantwoord bosbeheer. Dit houdt niet alleen rekening met het milieu, maar heeft ook een sociale dimensie en is economisch haalbaar. Anders gezegd: bosbeheer met respect voor mens en natuur, vandaag en voor de komende generaties.

Om die reden wordt het behoud en uitbreiding van dit type bos als een prioritaire maatregel beschouwd.

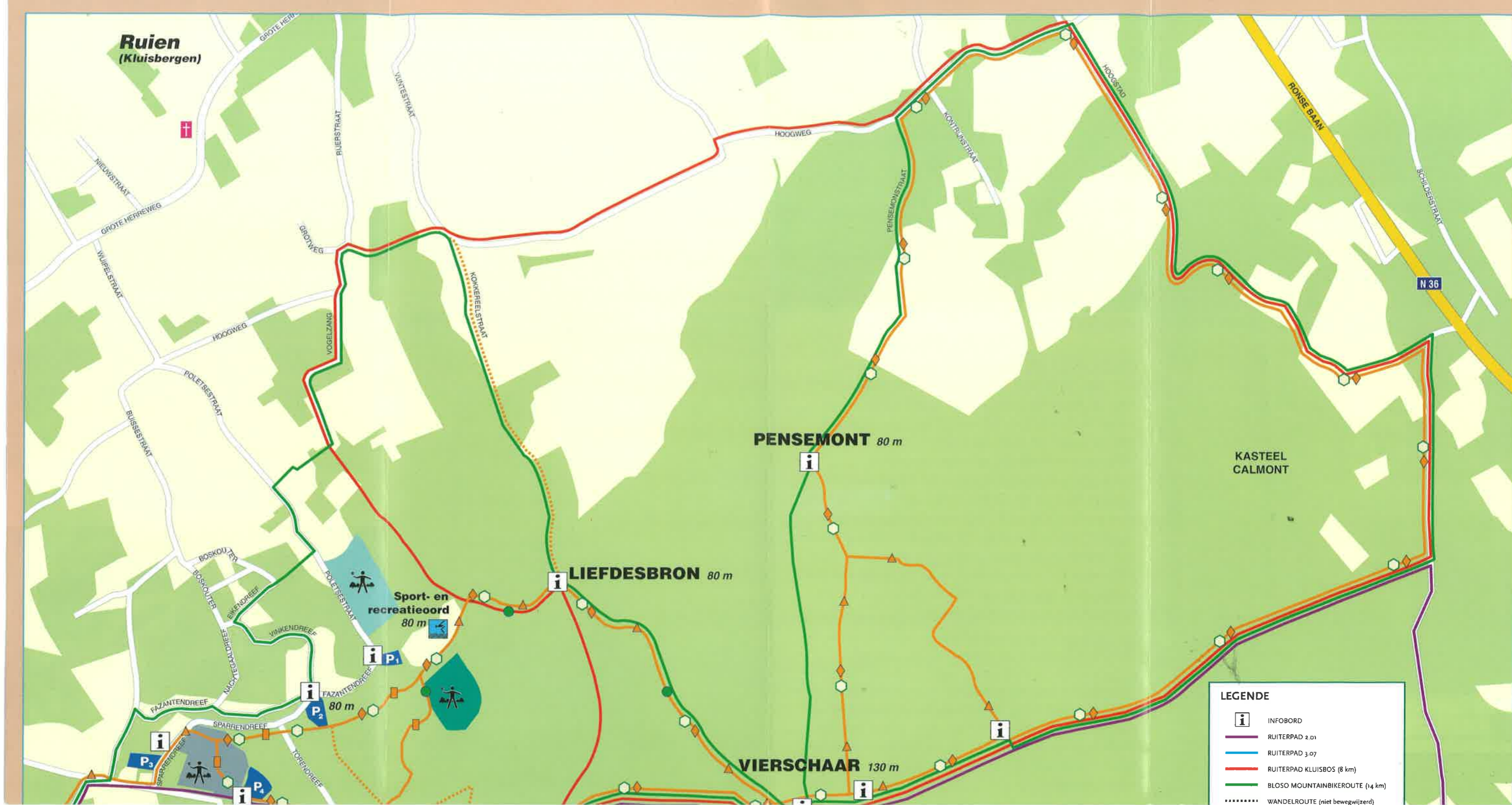
DE VIERSCHAAR

Hier werd ten tijde van Karel De Grote recht gesproken. Een Vierschaar was een plaats, afgezet door vier banken (scharen), waar rechtszittingen werden gehouden. Op de Vierschaar stonden vroeger vier beuken (oorspronkelijk linden) die de richting Berchem, Amougies, Orroir en Kwaremont aanwezen. Door bliksem, ziekte en oorlog zijn ze één voor één verdwenen. Nu is de Vierschaar een rustplaats in het bos, vlak op de taalgrens.

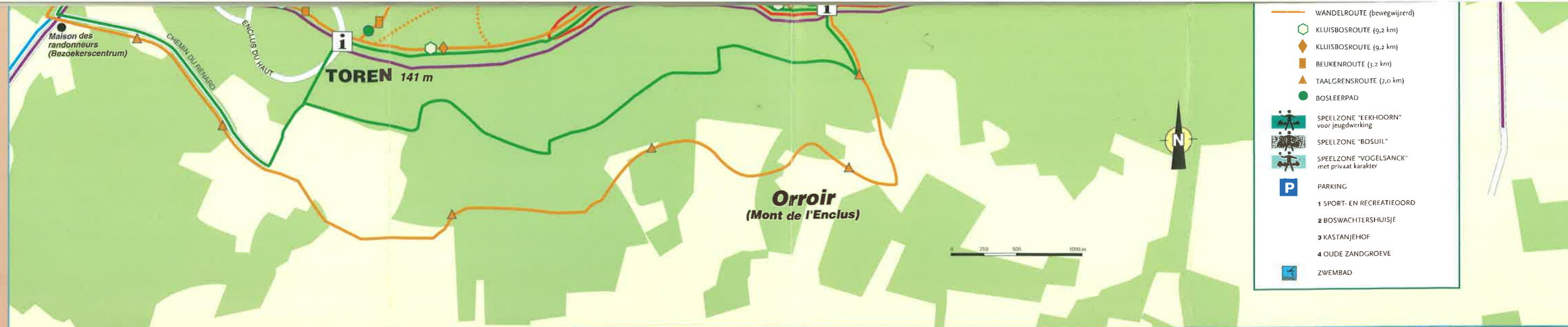
knolparasol

LEGENDE

- INFOBORD
- RUITERPAD 2.01
- RUITERPAD 3.07
- RUITERPAD KLUISBOS (8 km)
- BLOSO MOUNTAINBIKEROUTE (14 km)
- WANDELROUTE (niet bewegwijzerd)

MEER INFORMATIE

Hoe te bereiken?

Vanuit Oudenaarde neem je de N8 (Oudenaardebaan) en in Berchem-Kluisbergen volg je de N36 richting Ronse (Kerkstraat). Even verder sla je rechtsaf de Molenstraat in, richting Ruien – Escanaffles. Aan het rondpunt neem je richting Ruien (Grote Herreweg). Vanaf hier volg je de wegwijzers naar het Kluisbos. Er zijn vier parkings nabij het bos.

Recreatie

Er zijn meer dan 20 kilometer bewegwijzerde wandelroutes in het domein. Je kan kiezen uit de Beukenroute, de Kluisbosroute en de Taalgrensroute, gaande van 3,2 tot 9,2 kilometer. Naast de bewegwijzerde zijn er ook niet-bewegwijzerde wandelroutes. Een bosleerpad en diverse informatieborden vertellen je alles over de mysterieuze bewoners van het bos en geven aan wat er te zien en te beleven valt. Drie speelzones verwelkomen de kinderen. Mountainbikers kunnen terecht op een BLOSO-route en dankzij drie ruiterspaden kan je het Kluisbos te paard verkennen.

Contact

Agentschap voor Natuur en Bos
 Provinciale Dienst Oost-Vlaanderen
 Gebr. Van Eyckstraat 2 – 6, 9000 Gent
 Tel. 09-265 46 40
 E-mail ovl.anb@vlaanderen.be
www.natuurenbos.be

Gemeente Kluisbergen
 Parklaan 16, 9690 Kluisbergen
 Tel. 055 23 16 10
 Fax 055 23 16 54
 E-mail info@kluisbergen.be
www.kluisbergen.be

Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen
 Veemarkt 27, 9600 Ronse
 Tel. 055 20 72 65
 Fax 055 20 61 87
 E-mail: info@rlva.be
www.rlva.be

Foto's: Griet Buyse, Xavier Coppens, Marc De Vos, Peter Malaise, Peter Van der Kerckhove, Kris Vandekerckhove, Ruben Walley
 Lay-out: Patrick Van den Berghe (ANB)

Uitgave: augustus 2011

V.u. Dirk Bogaert, Agentschap voor Natuur en Bos,
 Koning Albert II – laan 20 bus 8, 1000 Brussel